

Tina Kaltenekar

Svetovalne potrebe staršev pri vstopu šestletnikov v šolo

Povzetek: Namen članka je prikazati vrednost razmisleka o ponovnem natančnejšem spoznavanju šolskih novincev, ugotavljanju pripravljenosti za šolo, saj tako svetovalni delavci kot starši opažajo, da sedanji način sprejemanja otrok v prvi razred ni najustreznejši. Želeli smo raziskati, kakšno pozornost so strokovnjaki že v prejšnjem stoletju namenjali prav spoznavanju otroka, njegovih individualnih karakteristik, socialnemu okolju še pred vstopom v šolo. Zadnja leta opažamo v praksi neenotnost in negotovost svetovalnih delavcev ob vpisu in vstopu otrok v šolo. Izpostaviti želimo pomembnost danes že »zaprašene« in pozabljene Akcije šolski novinci v povezavi s prihodnjimi prvošolci. Na podlagi strokovnih izkušenj in dela s starši šolskih novincev opažamo, da se je treba spopasti z vprašanjem, na kakšen način, s kakšnimi instrumenti ter kako in kdaj spoznavanje otroka in ugotavljanje pripravljenosti za šolo poenoteno izpeljati na vseh osnovnih šolah.

Ključne besede: spoznavanje otroka, ugotavljanje pripravljenosti za šolo, Akcija šolski novinci, šolski svetovalni delavec.

UDK 37.048.2

Pregledni znanstveni prispevek

Tina Kaltenekar, univ. dipl. pedagoginja, Osnovna šola Simona Jenka Kranj, e-naslov: tina.kaltenekar@guest.arnes.si

Uvod

Svetovalni delavci v osnovnih šolah se pri delu s šolskimi novinci pogosto srečujejo z dilemami, težavami in izzivi, kako otroke, ki vstopajo v prvi razred osnovne šole, začeti spoznavati še pred vstopom v šolo (od vpisa), a hkrati ne kršiti Zakona o osnovni šoli (1996), ki dovoljuje ugotavljanje otrokove pripravljenosti za vstop v šolo le izjemoma. Posledično le redki svetovalni delavci iščejo poti, da v skladu z novo šolsko zakonodajo vseeno spoznavajo otroka, njegove posebnosti, socialno okolje, v katerem prebiva. Prav ta neenotnost svetovalnih delavcev in strokovne dileme ob vpisu nove generacije otrok v prvi razred ter (ne)ugotavljanje otrokove pripravljenosti za šolo so nas v veliki meri spodbudili, da smo se lotili pisanja te razprave.

V prispevku bomo v uvodu raziskali, kakšen je bil že na začetku prejšnjega stoletja pristop strokovnjakov k spoznavanju otrok, njihovih posebnosti še pred vstopom v šolo. Razvidno bo, kakšen poudarek, težo so dajali prav spoznavanju otroka z različnih zornih kotov (tako staršev kot tudi učiteljev) že pred in ob vstopu otroka v prvi razred. Nadalje nas bo zanimalo, kaj pozitivnega je v osemdesetih in devetdesetih letih prejšnjega stoletja v naš prostor uvedla Akcija šolski novinci, in v nadaljevanju, kako šolski svetovalni delavci danes v neposredni praksi spoznavajo otroka, njegove individualne posebnosti ob vstopu v šolo, in ali sploh ugotavljajo otrokovo pripravljenost za šolo. Z empirično raziskavo, izpeljano v februarju 2006 med starši prihodnjih prvošolcev in svetovalnih delavcev (zaposlenih na istih šolah) v nekdanji kranjski občini, nas je zanimalo, kako v devetletni osnovni šoli v resnici poteka svetovalna pomoč staršem in otroku ob vstopu šestletnika v šolo. Izsledki raziskave nakazujejo na veliko potrebo svetovalnih delavcev po sistematičnem, celostnem, natančnem spoznavanju otroka, njegovih individualnih posebnosti, potrebo po ugotavljanju otrokove pripravljenosti za šolo. Hkrati je iz raziskave razvidna pozitivna naravnost staršev do tovrstnih postopkov, njihov interes za temeljit pogovor s svetovalnim delavcem še pred vstopom otroka v šolo. Analize te empirične raziskave se bomo dotaknili v predzadnjem delu naše razprave.

Popisnica in roditeljska vprašalnica

Za otroka, njegovo neposredno okolje, družinsko življenje so se šola, učitelji in strokovnjaki zanimali že v preteklosti. Zanimanje za otroka še pred njegovim vstopom v šolo tako nikakor ni vezano na primer na Akcijo šolski novinci ali ni produkt koncepta šolskega svetovalnega dela. Razmišljanje o otroku, njegovem razvoju, vplivu neposredne okolice, vzgojnih vplivih, njegovemu funkcioniranju v vrtcu, skratka zanimanje za otroka, njegove posebnosti še pred vstopom v prvi razred je mogoče zaznati že na začetku prejšnjega stoletja. O tem so bolj ali manj izdelano strokovnjaki razpravljali že v tridesetih letih prejšnjega stoletja. Pri nas je Žgeč (1929/30, str. 103) opozarjal na koristnost, potrebnost spoznavanja otroka pred vstopom v šolo z vsebino popisnice, ki je bila v tridesetih letih prejšnjega stoletja »temelj pri vglabljanju v otroško duševnost, v milje otroka ter v prilike šolske okolice«. Popisnica je bila sestavljena iz štirih delov. V prvih treh delih, ki sestavljajo temelj stvarnega opazovanja, je bil prostor (stolpec) za enkratno vpisovanje potrebnih podatkov. Četrty del popisnice (namenjen poglobljenemu razumevanju otroške duševnosti v šoli) pa je bil namenjen stalnemu opazovanju otroka vsa šolska leta ter je imel podobne stolpce za vsako šolsko leto posebej. Popisnica je zajemala osebne podatke (rojstni podatki otroka, vera, državljanstvo, materin in očetov poklic, sestre, bratje); razvoj otroka v predšolski dobi (stanovanje, ležišče, nega v »dojeniški« dobi, težje bolezni, obiskovanje vrtca, starost in zdravstveno stanje staršev ob rojstvu); stanje ob vstopu v šolo in prve dni v šoli (splošno zdravstveno stanje, navade in posebnosti, govorno narečje, govorne napake, besedni zaklad); milje otroka in njegov razvoj v šolski dobi (družinsko življenje in splošne domače razmere, socialni in gospodarski položaj družine, prehrana, bolezni, mišljenje, vpliv dela, poklica staršev, ovire pri učenčevem napredku, domače razmere).

Poleg popisnice je bila v istem času aktualna tudi roditeljska vprašalnica. Bila je nekakšno dopolnilo k zapiskom na zadnji strani matičnega lista. Sestavljena je bila iz »rubrike a« in »rubrike b pozneje«. »Rubriko a« roditeljske vprašalnice so starši izpolnjevali sami, a pred tem so jim strokovnjaki na šoli natančno pojasnili pomen vprašalnice za otroka in učitelja. »Rubrika b pozneje« je rabila učitelju za poznejše vpise. S tem je imel možnost za morebitne popravke podatkov o otroku, ki so jih starši sami vpisali »v dobri veri«, a so se pozneje izkazali za pomanjkljive, netočne. Roditeljska vprašalnica je zajemala osem področij: otrokov telesni razvoj, gospodarske in socialne razmere, v katerih biva, razmere podedovanja, razmere razvoja z vplivom na duševnost iz domače oziroma predšolske vzgoje, starost-velikost-teža, kazalo normalnega razvoja ter razne opombe (Vauda 1931, str. 76–78).

Izhajajoč iz popisnice in roditeljske vprašalnice lahko ugotovimo, da so že v tridesetih letih prejšnjega stoletja ne le starši, temveč tudi učitelji kar nekaj časa, znanja in energije posvetili spoznavanju otroka, njegovega socialnega okolja pred vstopom v šolo in ob njem. Učitelj je o otroku tako že ob vstopu v šolo izvedel pomembne informacije, podatke, koristne napotke, ki so mu pozneje pomagali pri spoznavanju otrokovih individualnih posebnosti, poznal je družinsko okolje,

funkcioniranje v neposredni okolici. O otroku si je tako učitelj lahko ustvaril že neko podobo, ki pa jo je pozneje postopoma ob sistematičnem, vsakodnevnem spoznavanju otroka lahko nadgrajeval, popravljal, spreminjal.

Akcija šolski novinci

V sedemdesetih in osemdesetih letih prejšnjega stoletja je Akcija šolski novinci prinesla v naš prostor veliko novosti. Njen namen je bil ugotoviti otrokovo (ne)zrelost za vstop v šolo ter na podlagi podatkov, pridobljenih od svetovalnih delavcev, ponuditi otroku (in staršem) ustrezno pomoč že takoj ob vstopu v šolo. Razvijala se je od povojnega obdobja. Pri tem so sodelovali številni avtorji, ki so njeno vsebino nenehno izpopolnjevali.

Proučevanje otrok je bilo v okviru te akcije na začetku omejeno le na zdravniški pregled. Toličič je zato proučevanje dopolnil s preizkusom mentalno-funkcionalne zrelosti, Skergetova pa s preizkusom telesno-funkcionalne zrelosti. Pediček je uvedel še osebni list o otrocih ter s tem povezal diagnostični del akcije s pedagoškim. Pozneje sta psihologa Šali in Resnik razvijala akcijo v smeri korektivnega dela. S svojimi pripomočki sta omogočila odpravljanje otrokovih specifičnih razvojnih zaostankov (Jurman 1975, str. 176).

Akcija šolski novinci je imela predvsem dva pomembna humana vidika: na prvem mestu je dajala vsakemu otroku možnost, da je med seboj primernimi vrstniki dosegel neko kar največjo usposobljenost za nadaljnje življenje ali šolanje, na drugi strani mu je prav ta usmerjenost, ki se je prilagajala njegovim možnostim, omogočala normalno napredovanje iz razreda v razred in dajala občutek uspeha. Drugi zelo pomemben namen akcije je bil zgodnja diagnostika in dajanje pomoči otroku. Veliko otrok je imelo razne primanjkljaje, tako telesne kot tudi duševne narave, ki so jih ogrožali zaradi neuspeha ali v socialnem pomenu. S primerno zdravniško, psihološko in pedagoško pomočjo je bilo mogoče veliko teh motenj in napak v celoti ali vsaj delno odpraviti. Poleg teh dveh humanih vidikov Akcije šolskih novincev je bilo še nekaj pomembnih ciljev. Tretji zelo pomemben je bil omogočiti povezavo diagnostičnih podatkov z didaktičnimi pristopi poučevanja. S tem je bila omogočena individualizacija pouka vsaj v prvih razredih osnovne šole, posledica tega pa je bila enaka startna podlaga učencev za prehod v višje razrede. Ne smemo pa pozabiti, da so s to akcijo svetovalni delavci prvič začeli sistematično zbirati podatke, ki so omogočali sledenje otroku v nadaljnjem razvoju (prav tam, str. 86).

Akcija šolski novinci je v prejšnjem stoletju tako prinesla veliko novosti prav pri spoznavanju otroka pred vstopom v šolo in po njem. Končala se ni z otrokovim vstopom v šolo, temveč se je nadaljevala vsa leta šolanja, vse dokler se otrok ob koncu ni primerno odločil za določen poklic, srednjo šolo. Svetovalni delavci so s pomočjo akcije ugotavljali otrokovo pripravljenost za vstop v šolo ter obenem staršem in otroku dajali ustrezno pomoč, če je bila potrebna, zaželena že pred vstopom v šolo. V prvem razredu se je pomoč svetovalnega delavca nepretrgoma nadaljevala (če je bila pomoč oziroma svetovanje potrebno). Z otrokovimi poseb-

nostmi, individualnimi karakteristikami je svetovalni delavec primerno seznanil učiteljico, ki je s tem od prvega dneva lahko upoštevala otrokovo individualnost, posebnost in hkrati dodajala svoja opažanja o njem, njegovem napredku. Akcija šolski novinci se žal ni obdržala do današnjih dni. Uradno je bila končana s sprejetjem Zakona o varstvu osebnih podatkov in Zakona o osnovni šoli iz leta 1981 (Ur. l. SRS, št. 5/80, 29/80). Nekaj let so svetovalni delavci v različnem obsegu, oblikah in na različne načine še uporabljali določene prvine akcije, ugotavljali otrokovo pripravljenost za vstop v šolo v skladu s to akcijo, z vpeljavo devetletne osnovne šole so s tem povečini vsi prenehali.

Res je, da je bilo izvajanje akcije množično. Drži tudi, da je bilo testiranje učencev (celi rodovi otrok, ki so vstopali v šolo) izpeljano množično, kot so akciji tudi očitati. Hkrati pa ne smemo pozabiti, da ugotavljanje otrokove pripravljenosti za šolo nikakor ni bilo obvezno. Izvajalo se je samo s soglasjem staršev in nikoli brez njihovega privoljenja. Šola, svetovalni delavec ni izvedel nobene sankcije, če starši niso privolili v ugotavljanje otrokove pripravljenosti za vstop v šolo. A večina staršev se je odločala za to možnost.

Razpravo o Akciji šolskih novincev bomo končali z odprtim vprašanjem, ali vsakdanja šolska praksa, potrebe staršev po pomoči svetovalnih delavcev ob vstopu otroka v šolo, neodkrite težave otrok ob vstopu v šolo kažejo, da je bila odločitev odprave akcije res do konca premišljena in narejena v korist, »zaščito« otroka? Neposredne izkušnje svetovalnih delavcev kažejo, da je spoznavanje otroka, ugotavljanje njegovih posebnosti pred vstopom v šolo še kako nujno, koristno za otrokov uspešni začetek in napredek v skladu z njegovimi sposobnostmi in zmožnostmi. Primerneje bi bilo poiskati odgovor na vprašanje, kako priti do tako potrebnih informacij o otroku, to pa se seveda povezuje z načinom in cilji zbiranja podatkov. Nikakor ni relevantno vprašanje za ali proti Akciji šolski novinci, temveč kako, s kakšnimi instrumenti, kako široko, kdo in kdaj naj ugotavlja otrokovo pripravljenost za šolo.

V nadaljevanju prispevka nas bo zanimalo, kako svetovani delavci danes v šolski praksi spoznavajo otroka, (ali sploh) ugotavljajo njegovo pripravljenost za šolo.

Spoznavanje otroka pred vstopom v šolo danes

Ob uvajanju devetletke so se v stroki znova začela oblikovati različna mnenja, dileme, pomisleki o (ne)upravičenosti zbiranja otrokovih osebnih podatkov ob vstopu v šolo, pojavljale so se dileme, ali sploh ugotavljati, preverjati otrokovo pripravljenost za vstop v šolo pri vseh otrocih. Že v razpravah ob pripravi Bele knjige je prevladalo stališče, da priprava za vstop v šolo in obvezno ugotavljanje pripravljenosti otrok za vstop v šolo tudi v prihodnje ne bosta potrebna oziroma bosta potrebna toliko manj, če bo šola oblikovana tako, da bosta »startna osnova« in »kompenzacija primanjkljajev« manj pomembni, kot sta bili v osemletni osnovni šoli. M. Kovač Šebart (2002, str. 111–112) meni, da je to z drugimi besedami pomenilo nastanek šole »po meri otroka«. Odločitvi o uvedbi devetletne osnovne šole je

sledil sklep, da priprava na šolo in preskus pripravljenosti za vstop v šolo tako nista potrebna, če šola bolj upošteva razvojne značilnosti otrok in imajo učenci dovolj časa za ponotranjenje izkušenj, znanja, hkrati pa je zagotovljeno večje upoštevanje individualnih razlik v razvoju otrok. Pri tem so izjema mlajši otroci in tisti, pri katerih preverjanje pripravljenosti za vstop v šolo zahtevajo starši sami ali na pobudo strokovnih institucij ter otroci s posebnimi potrebami. Tako (trdi avtorica) krepimo svetovalno funkcijo v procesu, saj otroka spoznavamo dalj časa, v ozadju pa ostaja svetovanje na podlagi enkratnega srečanja in zbiranja podatkov o otroku (op.: To se nanaša na zbiranje anamnestičnih podatkov o otroku, testiranje s Preizkusom pripravljenosti otrok za šolo (POŠ), kot je bilo poprej uveljavljeno).

Kar zadeva očitek, da gre zgolj za enkratno zbiranje podatkov o otroku ter da si s tem svetovalni delavec ustvari stereotipne obsodbe, bi lahko argumentirali, da je lahko izpeljava v šolski situaciji tudi drugačna. Vsaj v večjih osnovnih šolah, kjer je zaposlen tim različnih strokovnjakov, gre za strokovno timsko sodelovanje strokovnjakov različnih področij. Poleg pedagoga ali socialnega delavca, ki se pogovori s starši in otrokom, je tu navzoč še psiholog, ki z ustreznimi testi ugotavlja otrokovo pripravljenost za šolo. Obenem pa ne smemo pozabiti tudi na pogovor z vzgojiteljico in šolskim zdravnikom. Torej nikakor ne gre za zgolj enostransko in enkratno zbiranje podatkov o otroku.

Nadalje so zagovornikom »zbiranja osebnih podatkov« o otroku pred vstopom v šolo očitali tudi množično testiranje cele generacije prihodnjih prvošolčkov z namenom, da bi z zbranimi podatki normalizirali prve razrede, čemur pa preizkus sploh ni bil namenjen. Že Toličič (1986, str. 1) je konec osemdesetih let prejšnjega stoletja utemeljeval, da POŠ nikakor ni bil narejen za izvajanje normalizacije oddelkov, ampak je pomenil »razširitev in osvežitev diagnostičnih sredstev, namenjenih ugotavljanju zrelosti in pripravljenosti otroka za vstop v šolo«. Po potrebi je bil namenjen tudi otrokom, ki so šoloobvezni, a se je bilo treba prepričati o njihovi pripravljenosti za šolo in spoznati ter upoštevati posebnosti otroka in mu že od vsega začetka ponuditi ustrezno strokovno pomoč.

Kot eno ključnih dilem pri tem si bomo zato zastavili vprašanje, ali je poznavanje otroka, zbiranje njegovih osebnih podatkov res vezano samo na podatke, ki jih predvideva vpisni list (kot edini predpisani obrazec ob vpisu otroka v prvi razred), ali je potrebno, koristno, nujno, da svetovalni delavec ob vpisu naveže s starši tudi pogovor o otroku, njegovih značilnostih, vedenju, funkcioniranju v družini, vrtcu. Tako začne spoznavati otroka, njegove posebnosti že ob vpisu in lahko staršem svetuje, jim priskoči na pomoč, če jo potrebujejo, pozneje pa učitelja primerno opozori na otrokovo posebnost, individualnost. Hkrati lahko z ustreznimi instrumenti ob poprejšnjem soglasju staršev preveri otrokovo pripravljenost za šolo. Pri tem se sprašujemo, ali gre pri tem za poseganje svetovalnega delavca v zasebnost družine in ali posredovanje informacij o otroku, ki jih dobi od svetovalnega delavca (seveda v primerni obliki), ustvarja pri učitelju vnaprejšnje sodbe o otroku, ali je vseeno otroku v korist. Kajti s preverjanjem otrokove pripravljenosti za šolo svetovalni delavec lahko ugotovi, na katerih področjih razvoja je otrok šibkejši, in staršem svetuje, jim pomaga še pred začetkom šolanja. Kako je torej danes v neposredni šolski situaciji poskrbljeno za spoznavanje otroka, ugotavljanje pripravljenosti za

vstop v šolo? Ali obstajajo primerljivi načini spoznavanja med našimi svetovalnimi delavci pri nas? Kako je drugje po svetu? V svetu je mogoče opaziti najrazličnejše oblike spoznavanja otroka in ugotavljanja pripravljenosti za vstop v šolo. O otrokovi pripravljenosti za vstop v šolo odloča bodisi psiholog, zdravnik, prihodnja učiteljica, ravnatelj ali tim različnih strokovnjakov, ugotavljanje je obvezno za vse ali samo za določene otroke. Razlike med posameznimi državami glede definiranja šolske pripravljenosti, načina preverjanja, ugotavljanja le-te so posledica tudi različnih kultur, prepričanj o otroštvu in razlik v definiranju, kaj pripravljenost na učenje, šolo posamezni državi, kulturi sploh pomeni. Tako so se npr. v Združenih državah Amerike s to problematiko širše in resneje začeli ukvarjati po letu 1990 prav na državni ravni. Kot enega prvih izobraževalnih ciljev so zapisali, da bodo do leta 2000 prav vsi otroci v Združenih državah Amerike vstopili v šolo pripravljeni na učenje. Doseganja tega cilja so se lotili resno in celostno na različnih ravneh: vse od najvišje ravni (države) pa do šolskih oblasti, lokalne skupnosti. Poglavitni cilj je bil pripraviti vse otroke in prav vsakega Američana, da do konca leta 2000 vstopi v šolo pripravljen. V ta namen so pripravili nacionalni program, kako bodo otroci to dosegli in kakšna bo pri tem vloga posameznih odraslih – staršev, učiteljev, lokalne skupnosti in države (Getting Ready... 2006).

Pri nas v devetletni osnovni šoli zasledimo, da je spoznavanje otroka, njegovih posebnosti ob vstopu v šolo neprimerno manj obsežno in natančno, kot je bila praksa v času osemletne osnovne šole. V Zakonu o osnovni šoli (1996) je v 46. členu zapisano, da se »/.../ ob vpisu otroka v osnovno šolo lahko na željo staršev ugotavlja pripravljenost otroka za vstop v šolo. Če starši predlagajo odložitev šolanja, ker menijo, da njihov otrok ni pripravljen za vstop v šolo, oziroma če odložitev šolanja predlaga zdravstvena služba, je ugotavljanje pripravljenosti za vstop v šolo obvezno.« Tako je jasno opredeljeno, le v katerih primerih je ugotavljanje pripravljenosti otrok za vstop v šolo dovoljeno – le pri določenih otrocih ali na željo staršev. O vseh drugih otrocih, njihovem razvoju, posebnostih, družinskem okolju, funkcioniranju v vrtcu, med vrstniki, pripravljenosti za šolo, svetovalni delavec tako ob vstopu v šolo ne izve prav nič, saj vpisni list tega ne predvideva. Izjema pri tem so le otrokove morebitne zdravstvene posebnosti, ki naj bi jih starši ob vpisu navedli. Tak »suhoparni način spoznavanja bodočega prvošolčka« svetovalnemu delavcu nalaga Zakon o osnovni šoli in nikakor ni vzrok tega npr. njegova nepripravljenost spopasti se s to obsežno, a nadvse pomembno tematiko. Posledično svetovalni delavec otroka ob vstopu v šolo ne pozna. Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport je z okrožnico (št. 604-01/03) marca 2003 na vse osnovne šole poslalo strokovna priporočila za svetovanje ob ugotavljanju pripravljenosti otroka za vstop v šolo, vse drugo določa Zakon o osnovni šoli. V okrožnici je med drugim navedeno, da je »/.../ ugotavljanje pripravljenosti otroka za vstop v šolo praviloma individualno. To svetovalnim delavcem omogoča, da pri vsakem konkretnem otroku izberejo strokovno utemeljene pristope in načine za pridobivanje informacij, ki jim služijo kot osnova za svetovanje staršem otrok in učiteljem.« Svetovalni delavec lahko uporabi enega ali več merskih pripomočkov, pri čemer je pomembno, da izbere veljavne pripomočke, ki so primerni tudi za starost otrok. Med primernimi pripomočki so navedeni individualno uporabljen Preizkus pripravljenosti otrok za šolo (ob kvalitativni analizi in interpretaciji upo-

rabe prilagojenih norm za mlajše otroke), barvne progresivne matrice, WISC-III ter vprašalnik o socialnem vedenju otrok.

Zagotovo se strinjamo, da je še pred samim spoznavanjem otroka (»zbiranjem podatkov« o otroku) treba vedeti, zakaj in s kakšnim namenom svetovalni delavec na šoli »zbira« podatke o otroku (torej je natančno treba opredeliti namen zbiranja podatkov). Nadalje je treba vedeti, kaj pozneje s pridobljenimi podatki namerava, in ne da svetovalni delavec zbira vse podatke, ki jih lahko, ker nikoli ne ve, kdaj bo treba uporabiti kateri podatek! Starši ob vpisu v prvi razred v zadnjih letih izražajo začudenje nad postopkom vpisa v prvi razred – še posebno tisti starši, ki so starejše otroke vpisovali v osemletno osnovno šolo. Tak način se jim zdi premalo oseben, preveč birokratski, kar kažejo tudi naše izkušnje in izkušnje kolegov na drugih osnovnih šolah v nekdanji kranjski občini. Starši se želijo s svetovalnim delavcem pogovoriti o otroku, njegovem razvoju, delovanju v skupini, njegovih močnih in šibkejših področjih, a svetovalni delavci tega ne izvajajo več (saj Zakon o osnovni šoli tega ne predvideva). Skratka nujno bi bilo določiti, kako, s kakšnimi instrumenti, kako široko, kdo in kdaj naj se spet loti ugotavljanja otrokove pripravljenosti za šolo.

V naslednjem delu sledi kratka analiza raziskave o svetovalnih potrebah staršev šestletnikov ob vstopu v šolo.

Empirična raziskava

V uvodu razprave smo omenili, da je bila februarju 2006 med starši prihodnjih prvošolcev in šolskih svetovalnih delavcev, zaposlenih na istih šolah, izvedena raziskava, s katero smo želeli ugotoviti, kakšno svetovalno pomoč starši želijo, pričakujejo, potrebujejo od svetovalnega delavca in kako na drugi strani le-ti potrebe, pričakovanja in želje staršev v resnici v neposredni šolski praksi zadovoljujejo. Obenem smo želeli izvedeti, kakšna je vloga svetovalnega delavca pri vstopu otrok v šolo, kako zadovoljuje potrebe, želje in pričakovanja staršev, ki se obrnejo nanj po pomoč, ter kako pri tem ocenjuje svojo vlogo. V zvezi s tem nas je zanimalo, kako v resnici v neposredni šolski praksi poteka svetovalna pomoč staršem in otroku ob vstopu v šolo.

Skladno z raziskovalnimi vprašanji smo oblikovali dve vrsti anketnih vprašalnikov: prvega za starše prihodnjih prvošolčkov v nekdanji kranjski občini, ki so v šolskem letu 2006/07 postali prvošolci, ter drugi anketni vprašalnik, namenjen svetovalnim delavcem v istem okolišu, ki so v istem šolskem letu kako koli sodelovali ob vstopu otrok v prvi razred. Vprašalnika sta bila anonimna, starši in svetovalni delavci so jih vračali po pošti.

Temeljna raziskovalna metoda

Empirična raziskava je zasnovana na deskriptivni metodi empiričnega pedagoškega raziskovanja, vzročno-posledične zveze med njimi smo ugotavljali s kavzalno-neeksperimentalno metodo.

Vzorec in osnovna množica

Za potrebe raziskave smo izbrali devet osnovnih šol v okolici mesta Kranj. Zunaj te občine sta sedaj Osnovna šola Šenčur in Osnovna šola Predoslje, vse druge osnovne šole so v središču mesta Kranj ali na njegovem obrobju.

Instrument za zbiranje podatkov

Za prvi del empiričnega dela naloge smo svetovalnim delavcem (po poprejšnjem soglasju ravnatelja šole) na začetku februarja 2006 razdelili 620 *vprašalnikov za starše* prihodnjih prvošolcev in jih prosili, naj jih razdelijo staršem ob vpisu v prvi razred. Brez ponovnega pozivanja je vprašalnike vrnilo 209 staršev, to pomeni 33,7 %. Starši, ki so vprašalnik vrnili, predstavljajo priložnostni vzorec. Hipotetično osnovno množico predstavljajo vsi starši prihodnjih prvošolcev omenjenih devetih osnovnih šol.

Zaradi majhnosti obeh vzorcev (predvsem pa vzorca svetovalnih delavcev), nominalnih atributivnih spremenljivk ter posledično sestave anketnih vprašalnikov smo največ značilnosti vzorca opisali z deskriptivno statistiko (frekvenčna porazdelitev posameznih spremenljivk ter Crosstabs – izračun frekvenc kategorije ene spremenljivke po kategorijah druge spremenljivke).

Za drugi del raziskave smo svetovalnim delavcem, ki so zaposleni v teh devetih osnovnih šolah, maja 2006 razdelili 25 *vprašalnikov za svetovalne delavce*. Vprašalnik je bil namenjen vsem svetovalnim delavcem na šoli, ki kakor koli sodelujejo ob vstopu prihodnjih prvošolcev v prvi razred. Brez ponovnega pozivanja je vprašalnik vrnilo vseh 21 svetovalnih delavcev (kolikor jih je bilo zaposlenih do začetka šolskega leta 2006/07, ko se je njihovo število zelo zmanjšalo) ter 4 učiteljice individualne in skupinske pomoči (z zelo različnimi profili: od pedagogov, defektologov do psihologov), ki občasno pomagajo pri vstopu otrok v šolo (ob vpisu, na uvodnih sestankih s starši, delavnicah za otroke ugotavljajo otrokovo pripravljenost za šolo) in so želele sodelovati pri raziskavi (so polovično ali manj zaposlene kot svetovalne delavke).

Izsledki empirične raziskave

V razpravi smo utemeljevali, da svetovalni delavci v svoji neposredni praksi zaznavajo potrebnost spoznavanja otroka še pred vstopom v šolo. Posledično utemeljujejo smiselnost ugotavljanja otrokove pripravljenosti za šolo. Na drugi strani pa si tudi starši želijo pogovora s svetovalnim delavcem o otroku, njegovih posebnostih, močnih in šibkih točkah. Oglejmo si, kaj so pokazali izsledki raziskave.

Starše smo povprašali:

	f	%
Bilo bi koristno	161	77,4
Ni potrebno	46	22,1
Ne želijo pogovora	1	0,5

Preglednica 1: Mnenje staršev o (ne)potrebnosti pogovora o otroku še pred njegovim vstopom v šolo

Nikakor ni presenetljiv visok odstotek odgovorov staršev (77,4 %), ki izražajo potrebo, da bi se še pred začetkom šolanja o svojem otroku pogovorili s svetovalnim delavcem. Neposredne izkušnje pri delu s starši tudi kažejo to težnjo staršev. Že ob samem vpisu otrok v prvi razred starši želijo pogovor o šoli, klimi na šoli, načinu dela v prvem razredu. Na drugi strani pa večina staršev hiti pripovedovati, da jih skrbi, kako se bo njihov otrok znašel v tem relativno togem sistemu izobraževanja, kar jim že vnaprej povzroča skrbi. Že skozi prispevek se je kot rdeča nit nizalo naše prepričanje o potrebnosti, nujnosti pogovora o otroku, njegovih posebnostih, ki ga zaznamujejo še pred otrokovim vstopom v šolo. Izsledki raziskave to potrjujejo.

Starši bi se bili pripravljeni pogovoriti s svetovalno delavko o:	f	%
otrokovi pripravljenosti za šolo	129	67,2
otrokovi posebnosti, individualnosti	60	31,3
otrokovih težavah ob navezovanju stikov	34	17,7
otrokovih govornih težavah	34	17,7
otrokovih zdravstvenih posebnostih	29	15,1
otrokovih strahovih pred šolo	23	12,0
morebitnih otrokovih razvojnih zaostankih	18	9,4
otrokovih težavah na področju grafomotorike	14	7,3
drugo (če bi bilo potrebno, prej ne; o otrocih, ki hitreje napredujejo; pred velikimi pričakovanji)	7	3,5

Preglednica 2: O čem bi se bili starši pripravljeni pogovoriti s svetovalno delavko (izsledke prikazujemo urejene po pogostnosti, starši so lahko izbirali eno ali več trditev).

Zagotovo šolske svetovalne delavce lahko razveseli visok odstotek odgovorov staršev (67,2 %), ki se pred vstopom v šolo želi pogovoriti o otrokovi pripravljenosti za šolo. Ta visoki odstotek podpira del razprave, ki je skušal poudariti in utemeljiti prav nujnost, potrebnost, koristnost ugotavljanja otrokove pripravljenosti pred vstopom v šolo, pogovora z otrokom, s starši, in to ne le v izjemnih primerih (ob odložitvi šolanja ali pri otrocih s posebnimi potrebami). Le tako lahko svetovalni delavec začne spoznavati otroka, mu (pravočasno) pomaga ob morebitnih težavah, opozori učiteljico, če je to potrebno.

Po mnenju staršev je nujno, da šola oziroma učitelj že pred otrokovim vstopom v šolo o otroku pozna:	f	%
otrokove karakterne značilnosti, razpoloženja	102	48,8
samo podatke na vpisnem listu	85	40,9
značilnosti otrokovega dela v vrtcu	80	38,5
o otrokovih zdravstvenih posebnostih	79	37,8
o odzivu otroka na pohvalo in grajo	57	27,3
podatke o otrokovi (ne)samostojnosti	46	22,0
o načinih spodbujanja otroka, odzivih na kazen ...	45	21,5

o otrokovih odnosih z drugimi otroki	44	21,1
o otrokovih govornih težavah	44	21,1
otrokovo odzivanje na nove situacije	42	20,1
o otrokovih težavah (enureza, enkopreza ...)	24	11,5
o otrokovih odnosih z odraslimi	18	8,6
drugo (učiteljica naj si sama ustvari mnenje; vpisni list je premalo obsežen)	3	1,5

Preglednica 3: Kaj je po mnenju staršev nujno, da šola oziroma učitelj že pred otrokovim vstopom v šolo o otroku pozna oz. ve (izsledke prikazujemo urejene po pogostnosti, starši so lahko izbirali eno ali več trditev)

Zagovarjali smo tezo, da nikakor ni dovolj o otroku poznati le podatkov z vpisnega lista. Precej visok odstotek vprašanih je bil mnenja, da nikakor ni zadosti, da bi šola oziroma učitelj, svetovalni delavec poznal le otrokove podatke z vpisnega lista. Skoraj polovica staršev je prepričana, da bi bilo treba o otroku vedeti še kaj več, poznati njegove karakterne značilnosti, razpoloženje (živahnost, trma, ubogljivost, strah), njegove individualne posebnosti. Poleg pogovora z otrokom starši želijo, da bi šola, učitelji, svetovalni delavec spoznali tudi otrokovo delo v vrtcu (38,5 %), njegovo vedenje in vedenje v skupini ter o izvedeli o njegovih zdravstvenih posebnostih (37,8 %). Otrok prihaja v šolo že z določenim vedenjem, načinom odzivanja na situacije, je deloma osebnostno oblikovana celota. Vse to ga edinstveno zaznamuje. Poznavanje otroka, njegovih posebnosti še pred vstopom v šolo zagotovo vodi k dejstvu, da otrok izgublja anonimnost in hkrati že takoj na začetku učitelju omogoča, da pri vzgojno-izobraževalnem delu upošteva njegovo individualnost, ga spoznava in pridobiva svoja spoznanja o njem. Saj otrok ne prihaja v šolo kot nepopisan list, je že osebek s svojo izoblikovano »zgodovino«. Tako izsledki empiričnega dela pritrjujejo teoretičnemu delu tudi v tezi, da je treba o otroku pred vstopom v šolo izvedeti še mnogo več kot le zgolj informacije z vpisnega lista. Ne le svetovalnim delavcem, tudi staršem se nikakor ne zdi dovolj, da bi šola oziroma učitelj, svetovalni delavec poznal le podatke o otroku, ki jih predvideva vpisni list. Skoraj polovica staršev je prepričana, da bi bilo treba o otroku vedeti še vse kaj drugega, poznati njegove karakterne značilnosti, razpoloženje (živahnost, trma, ubogljivost, strah), njegovo funkcioniranje v vrtcu, odnos do vrstnikov, močna in šibka področja, zanimanja. Formalno je na vpisnem listu treba izpolniti le osnovne podatke o otroku: ime in priimek, spol, kraj in datum rojstva, EMŠO, prebivališče, morebitne zdravstvene posebnosti. Dodati je treba še podatke o starših: ime in priimek, prebivališče ter telefonsko številko. To pa so prav vsi podatki, za katere Zakon o osnovni šoli meni, da so ob otrokovem vstopu v šolo potrebni! Kaj torej svetovalni delavec v neposredni praksi stori? Uboga zakon in ob vpisu v prvi razred (če seveda pri tem sploh sodeluje) izpolni le vpisni list o otroku!

	f	%
To sodelovanje je potrebno, koristno	21	87,5
Verjetno bi bilo potrebno, ni prepričan/a	3	8,3
Tako sodelovanje ni potrebno	1	4,2
Drugo	0	0

Preglednica 4: Mnenja svetovalnih delavcev o potrebnosti sodelovanja s starši in otroki še pred vstopom v šolo

V teoretičnem delu naloge smo veliko pozornosti namenjali pomembnosti, koristnosti in nujnosti sodelovanja svetovalnega delavca z otrokom in njegovimi starši že pred vstopom v šolo. Na tem mestu lahko z izsledki naše raziskave to potrdimo, saj kar 84 % svetovalnih delavcev meni, da je tovrstno sodelovanje s starši in otroki še pred začetkom šolanja v resnici potrebno in koristno. Le en svetovalni delavec meni nasprotno. Če si podrobneje ogledamo, kako svetovalni delavci posameznih profilov zaznavajo potrebnost sodelovanja s starši in otroki še pred vstopom v šolo, opazimo, da so tako pedagogi kot socialni delavci povsem prepričani o sodelovanju. Največ svetovalnih delavcev, razumljivo, sodeluje s starši ob samem vpisu otroka v prvi razred (čeprav je v zadnjih letih mogoče opaziti, da pri vpisu ne sodelujejo več le svetovalni delavci, temveč tudi učiteljice), visok odstotek (72 %) jih je staršem na voljo tudi za dodatna vprašanja in morebitna pojasnila pred vpisom in po njem. Vprašanje, ki se pri tem zastavlja, je, v koliko primerih se starši v resnici obrnejo po pomoč. Izkušnje kažejo, da se starši pogosto ob najrazličnejših težavah, dilemah z otrokom obrnejo po pomoč ravno k svetovalnemu delavcu še pred začetkom šolanja, a po navadi le, če že imajo poprejšnje pozitivne izkušnje z njim ali so kaj pozitivnega slišali od znanca, prijatelja, soseda.

Razlogi svetovalnega delavca za potrebnost, koristnost sodelovanja s starši še pred vstopom v šolo	f	%
Da starši zvedo natančnejše informacije o delu v 1. razredu	23	92,0
Da starši opozorijo na otrokove (morebitne) razvojne zaostanke	18	72,0
Zaradi otrokovega lažjega premagovanja začetnih težav ob vstopu	17	68,0
Da se svetovalni delavec in učiteljica seznanimi z zdravstvenimi posebnostmi	14	56,0
Da starši zvedo o dodatni ponudbi šole	14	56,0
Da starši zvedo, kaj se od otroka ob vstopu v šolo pričakuje, kaj naj bi otrok ob prihodu že znal	11	44,0
Da starši zvedo, kako je v šoli poskrbljeno za otroke s posebnimi potrebami	11	44,0
Zaradi ugotavljanja otrokove pripravljenosti za šolo	9	28,0
Da spoznajo učiteljico še pred začetkom šolanja	8	23,0
Da otrok spozna sošolce	6	24,0
Zaradi osebnih stikov s šolo	5	20,0

Preglednica 5: Razlogi svetovalnega delavca za potrebnost, koristnost sodelovanja s starši še pred vstopom v šolo (izsledke prikazujemo urejene po pogostosti, svetovalni delavci so lahko izbirali eno ali več trditev)

Svetovalni delavci zaznavajo potrebo po sodelovanju s starši ne samo zaradi spoznavanja otroka, navezovanja prvih stikov, ampak tudi zaradi seznanjanja staršev z delom v prvem razredu. Starši imajo vsako leto o tem kopico vprašanj, dilem, strahov, kaj vse mora otrok ob vstopu v šolo že poznati, vedeti, katere spretnosti mora nujno obvladati. Čeprav se je devetletna osnovna šola vsaj v začetnih razredih pri nas že dodobra vpeljala, starši programa prvega razreda po navadi niti približno ne poznajo. Marsikateri med njimi tako ne vedo, da je med drugimi spremembami spremenjen tudi način opismenjevanja. Posledično to pri nekaterih starših privede do zmot in zagat, češ da otrok »še ne bere in ne zapisuje pravilno vseh črk«, kakor zaskrbljeno razlagajo starši ob vpisu. Priporočljivo bi bilo, da bi svetovalni delavec (lahko v povezavi z učiteljico prvega razreda) še pred začetkom šolanja izpeljal predavanje na temo razvojne značilnosti otroka ob vstopu v šolo ter tako starše opozoril na resnične zahteve prvega razreda.

Zanimiva in opazna je tudi razlika med mnenjem svetovalnih delavcev o sodelovanju s starši, ker potrebnost ugotavljanja otrokove pripravljenosti na vstop v šolo postavljajo šele na deveto mesto, hkrati pa njihove izkušnje kažejo, da se starši zatečejo po pomoč glede otrokove pripravljenosti za vstop v šolo že prej, saj so jo uvrstili na lestvici na četrto mesto. Starši se po mnenju svetovalnih delavcev včasih (68 %) obračajo po pomoč predvsem zaradi otrokovih zdravstvenih posebnosti (52 %), otrokovih razvojnih posebnosti (48 %), težav ob navezovanju stikov (44 %), ugotavljanja otrokove pripravljenosti za šolo (44 %), najmanj pa zaradi otrokovih težav na področju grafomotorike (8 %). Izkušnje kažejo, da imajo otroci ob vstopu v šolo precej težav prav na področju grafomotorike. Starši na to področje niso tako pozorni in ne zaznajo težav pri otroku. Pri tem jim je lahko v veliko pomoč vzgojiteljica in jih opozori na otrokove morebitne težave.

	f	%
Da	13	52,0
Samo v izjemnih primerih	9	36,0
Ne, ni potrebno	3	12,0
Drugo	0	0

Preglednica 6: Mnenja svetovalnih delavcev, ali je poleg podatkov, ki jih predvideva vpisni list, treba poznati o otroku še dodatne informacije, značilnosti, posebnosti pred vstopom v šolo

	f	%
o zdravstvenih posebnostih	21	84,0
o otrokovih govornih posebnostih	13	52,0
o posebnih motnjah in težavah v otrokovem okolju	12	48,0
o posebnostih otrokovega telesnega razvoja	12	48,0
o otrokovih karakternih značilnostih	11	44,0
o otrokovem odzivanju na nove situacije	9	36,0
o značilnostih otrokovega dela, vedenja v vrtcu	8	32,0
o otrokovih odnosih z drugimi otroki	7	28,0
o otrokovem odnosu do odraslih	5	20,0
o načinih spodbujanja, kaznovanja otroka ...	4	16,0

Preglednica 7: Mnenja svetovalnih delavcev, katere podatke, poleg tistih, ki jih predvideva vpisni list, je treba še poznati pred otrokovim vstopom v šolo (izsledke prikazujemo urejene po pogostnosti, svetovalni delavci so lahko izbirali eno ali več trditev)

Kot smo že omenjali, mora svetovalni delavec za poznavanje otroka, ugotavljanje njegove pripravljenosti za šolo, za morebitno poznejšo pomoč otroku ob njegovih težavah (ob začetku pouka) začeti spoznavati otroka že pred začetkom šolanja, kar podpirajo tudi izsledki naše raziskave. Polovica vprašanih (52,0 %) meni, da ni dovolj, če o otroku poznajo le podatke, ki jih predvideva vpisni list. Zanimivo pri tem je, da se odgovori svetovalnih delavcev razlikujejo glede na profil. Tako le psihologi menijo, da je samo izjemoma potrebno za poznavanje otroka poznati več podatkov kot le tiste, ki jih predvideva vpisni list. Razlog se morda skriva v dejstvu, da so prav psihologi v tem procesu ugotavljanja otrokove pripravljenosti za šolo najbolj obremenjeni, izpostavljeni. Res pa je, da nikakor ne smemo pozabiti, da je delež zaposlenih psihologov v svetovalni službi v našem vzorcu izredno nizek.

A posledica vsega tega je, da ob vstopu v šolo svetovalni delavci ne vedo o otrocih prav ničesar, ne vedo nobenih podatkov o otroku, razen tistih na vpisnem listu. Prišli smo celo v absurden položaj, ko svetovalni delavci pogosto niti ne sodelujejo več pri vpisu v prvi razred, saj praksa kaže, da gre zgolj za formalni akt vpisa, in ne več za pogovor s starši. Tako se na šolah že dogaja, da vpis v prvi razred prevzamejo učiteljice. Ironija pri tem je, da je opravljen zdravniški sistematski pregled pri šolskem zdravniku pred vstopom v šolo nujen, predpisan kot obvezen v šolski zakonodaji, medtem ko »pregled« pri šolskem strokovnjaku, ki bo otroku pozneje ob učiteljici prvi na voljo za morebitne težave in navsezadnje ob izbiri ustreznega poklica, srednje šole, pa ni potreben – Zakon o osnovni šoli ga ne predvideva.

Najpomembnejše, kar je o otroku treba poznati in pridobiti še pred vstopom v šolo, so po mnenju svetovalnih delavcev podatki o otrokovih zdravstvenih posebnostih, posebnostih govornega razvoja (več kot 50 % vprašanih tako meni). Malo manj kot polovica vprašanih (48 %) meni, da je treba poznati tudi otrokove posebne motnje in težave v njegovem okolju, njegove posebnosti v telesnem razvoju in karakterne značilnosti. Le trije vprašalni svetovalni delavci menijo, da podatki o otroku, zapisani na vpisnem listu, zadostujejo. Dejstvo je, da se je na drugačnega otroka (otroka, ki ima kakršne koli težave) treba »pripraviti«.

	f	%
že v začetku spoznava otroka in njegove posebnosti ...	6	24,0
učiteljici v primerni obliki sporoči otrokove posebnosti	2	8,0
lažje oblikuje oddelke	2	8,0
drugo	6	24,0

Preglednica 8: Mnenja šolskih svetovalnih delavcev o razlogih za bolj sistematično ugotavljanje otrokove pripravljenosti

	f	%
zaradi odložitve šolanja	4	44,4
zaradi prezgodnjega šolanja (rojen decembra)	3	33,3
ker je otrok mlajši	1	11,0
ker je otrok mlajši in miren otrok	1	11,0

Preglednica 9: Razlogi, zaradi katerih so starši letos ob vpisu (sami) izrazili željo, da bi preverili otrokovo pripravljenost za šolo

V teoretičnem delu smo prikazali mnenja posameznih strokovnjakov za ali proti zbiranju osebnih podatkov o otroku pred samim vstopom v šolo, o smiselnosti, nujnosti, koristnosti, pravici ugotavljanja otrokove pripravljenosti za vstop v šolo. Svetovalni delavci (64 %) so v neposredni šolski praksi prepričani, da bi bilo potrebno ugotavljanje otrokove pripravljenosti za vstop v šolo, saj tako že v začetku spoznavajo otroka, njegove posebnosti, navežejo stik z otrokom, učiteljici lahko v primerni obliki dajo podatke o otrokovim morebitnih posebnostih, značilnostih. Le 8 % svetovalnim delavcem se zdijo ti podatki koristni za lažje oblikovanje oddelkov, čeprav vemo, da temu ugotavljanje otrokove pripravljenosti v preteklosti in tudi sedaj zagotovo ni bilo namenjeno! Čeprav so svetovalni delavci prepričani, da je ugotavljanje otrokove pripravljenosti za šolo nujno, hkrati na drugi strani, v neposredni šolski praksi, v 88 % primerov sploh ne ugotavljajo otrokove pripravljenosti za vstop v šolo. O razlogih, da svetovalni delavci v resnici v praksi ne ugotavljajo otrokove pripravljenosti za šolo, smo že spregovorili. Verjetno se strogo držijo šolskega zakona, ki dovoljuje ugotavljanje otrokove pripravljenosti za vstop v šolo le izjemoma.

Iz dobljenih izsledkov lahko ugotovimo, da starši želijo ugotoviti pripravljenost otroka za vstop v šolo le v »izjemnih primerih«. V šolskem letu 2006/07 je samo 9 staršev samoiniciativno želelo, da svetovalni delavec ugotovi otrokovo pripravljenost za vstop v šolo. Kot razlog so navedli željo po odložitvi šolanja, izrazili skrb glede datuma otrokovega rojstva, njegove mladosti ter imeli pomisleke glede otrokove mladosti in mirnosti otroka.

Sklep

Nastale spremembe v začetku devetdesetih let in znova z uvedbo devetletne osnovne šole, spremenjen način vpisa otroka v šolo, z različnih vidikov tako staršev kot samih svetovalnih delavcev kažejo na potrebno po sistematičnem spoznavanju otroka ob vstopu v šolo. Do podobnega sklepa smo prišli tudi z empiričnimi rezultati narejene raziskave. Zavedamo se, da je naš vzorec relativno majhen (predvsem vzorec svetovalnih delavcev) in izsledkov vzorca ne moremo posploševati na osnovno množico. Dobljene izsledke smo tako interpretirali zelo previdno, na vzorčnih podatkih.

Končamo lahko z mislijo, da nikakor ni pravilno vprašanje za ali proti ugotavljanju otrokove pripravljenosti za šolo. Prispevek utemeljuje, da se je strokovno zagotovo treba spopasti predvsem z vprašanjem, kako to poenoteno izpeljati na vseh šolah, s kakšnimi instrumenti bodo svetovalni delavci na šolah preverjali vidike pripravljenosti pri šestletnih otrocih, kako široko in kdaj naj bo ugotavljanje izvedeno. Na koncu pa mora biti tudi poenoteno, kdo na šoli lahko to preverja ter kako naj ravna na šolah, kjer za to nimajo zaposlenega ustreznega strokovnega osebja.

Literatura

- Getting Ready. Findings from the National School Readiness Indicators Initiative. A 17 State Partnership (2006). Dostopno na: <http://www.gettingready.org/>
- Jurman, B. (1975 a). Načrtovanje življenja in dela osnovne šole: Sprejem otrok v šolo in začetno spremljanje. Ljubljana: Pedagoški inštitut pri Univerzi v Ljubljani.
- Kovač Šebart, M. (2002). Samopodobe šole. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.
- Okrožnica z dne 31. 1. 2003, št. 604-01-1/03, Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport.
- Toličič, I., POŠ: Preizkus pripravljenosti otrok za šolo; priročnik (1986). Ljubljana: Zavod RS Slovenije za produktivnost dela Ljubljana – Center za psihodiagnostična sredstva.
- Vauda, M. (1931/32). Roditeljska vprašalnica, Popotnik Pedagoški list, str. 76–78.
- Zakon o osnovni šoli. Ur. l. SRS, št. 5/80, 29/80
- Zakon o osnovni šoli (1996). V: Šolska zakonodaja I. Ljubljana: Ministrstvo RS za šolstvo in šport, str. 109–143.
- Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o osnovni šoli, Uradni list št. 59, 19. 7. 2001.
- Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o osnovni šoli, Uradni list št. 71, 30. 6. 2004.
- Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o osnovni šoli, Uradni list št. 60, 9. 6. 2006.
- Žgeč, F. (1929/1930). Vsebina popisnice. Popotnik pedagoški list, št. 3–4, str. 103–105.

Kaltenekar, Tina

COUNSELLING NEEDS FOR PARENTS AT THEIR SIX YEAR OLDS' ADMISSION TO SCHOOL

Abstract: The purpose of the article is to show the importance of considering another detailed getting to know school novices and finding out their readiness for school since school counsellors, as well as parents, notice that the present way of admitting children into the first class is not the most suitable. We wanted to study what attention had been paid by professionals to getting to know children, their individual characteristics and social environment even before entering the school, in the previous century. In our practice, in the last few years, we have traced inequality and insecurity of school counsellors at children's registration and admission to school. We would like to emphasize the importance of Action – school novices, today already forgotten and »covered with dust«, in connection to future first-formers. On the basis of professional experience and work with school novices' parents we find out that it is necessary to cope with the question in what way, with what instruments, how and when to carry out getting to know children and finding out their readiness for school equally in all primary schools.

Keywords: getting to know children, finding out the readiness for school, Action-school novices, school counsellor.